

ALEKSANDR BELEAEV

Omul-amfibie

„DIAVOLUL MĂRII”

Peste întregul univers domnește liniștea nopții zăpușitoare, a verii argentiniene. Cerul mohorât, de ianuarie, este spuzit de stele. În negura fulgerată de razele lunii se profilează linia zveltă a „Meduzei”, ancorată la mal. Pacea nopții nu este stingherită nici de freamătul apei, nici de scrâșnetul domol al greementului. Oceanul este cufundat într-un somn profund...

Pescuitorii de perle, cu trupurile goale, sunt întinși pe puntea goeletei. Secătuiți de trudă și de pojarul din timpul zilei, oamenii gem în somn, se zbat, strigă și se perpelesc, ca într-un cumplit coșmar; ei își agită spasmodic brațele și picioarele, ca și cum s-ar afla în toiul luptei cu aprigul lor dușman, mereu de veghe, rechinul. În zilele acestea dogoritoare, când nici o boare răcoroasă nu se simte în aerul fierbinte, oamenii sunt atât de sleiți de puteri, încât, la căderea serii, nu mai reușesc nici măcar să urce bărcile pe bord. De altminteri, bărcile pot să fie lăsate peste noapte și în apă, legate de lanțul ancorei, căci nu există nici un semn de schimbare a timpului. Așa că, vergile au rămas strâmbe, greementul scârțâie slăbit, focul, încă nestins, licărește lin la fiecare adiere a vântului. Pe toată puntea stau de-a valma, de la teugă și până la dunetă, maldăre de scoici, fragmente de calcar coraligen, funii groase pentru coborârea pescuitorilor pe fundul apei, saci din pânză deasă, în care aceștia își pun scoicile, butoiașe goale... Un butoi mare, cu apă de băut, este așezat lângă arborele artimon, de care este agățată, cu un lăntișor, o cană de tablă. Apa vărsată pe punte se întinde de jur-împrejurul butoiului, ca o ciudată imagine sumbră.

În răstimpuri, câte un pescuitor, năucit de somnul zbuciumat, se ridică și, cu pași împleticiți, călcând în neștire peste trupurile oamenilor, se oprește lângă butoiul cu apă. Cu ochii închiși, el soarbe o cană plină și se lasă încet pe punte, acolo unde se nimerește, ca și cum ar fi înghițit alcool, nu apă. Oamenii sunt chinuiți de sete întreaga zi: ei știu că dimineața, înainte de a începe munca, este de-a dreptul periculos să mănânce, căci presiunea pe care o suportă în apă este foarte mare și, de aceea, trudesec toată ziua fără să bage nimic în gură, până ce întunericul învăluie întinderea oceanului.

Ei înfulecă în grabă ceva înainte de a se culca, iar hrana primită este mereu aceeași - carne sărată.

Pe tot timpul nopții, de pază stă bătrânul indian Baltazar, omul de încredere al căpitanului Pedro Zurita, care este proprietarul goetei „Meduza”. În tinerețea sa, Baltazar fusese un renumit pescuitor de perle; el putea să nu se ridice din adâncul apei nouăzeci și chiar o sută de secunde -, adică de două ori mai mult decât orice alt pescuitor cunoscut.

- De ce? zicea el, începându-și povestea. Fiindcă, pe vremea mea, cu totul altfel se deprindea meseria. Ucenicia într-ale pescuitului o începeai de mic copil - povestește Baltazar tinerilor pescuitori de perle. Aveam, cred, vreo zece ani când taică-meu, săracul, m-a dus în ucenicie la José, proprietarul unui tender. Eram acolo, cu toți, vreo doisprezece copii; iată, cum ne învăța el să pescuim: arunca în apă o piatră albă sau o scoică și striga: „Tu, aruncă-te și scoate piatra!” Și, de fiecare dată, o arunca la mai mare adâncime. Dacă nu erai în stare s-o aduci la suprafață, te bătea cu funia sau cu joarda și te azvârlea, ca pe un cățel, înapoi, în apă. „Hai, mai aruncă-te o dată!” ne poruncea. Și, așa ne-a învățat cum să o facem cât mai bine. Apoi, am deprins obișnuința să rămânem cât mai mult timp sub apă și iată în ce fel: un pescuitor, ceva mai în vârstă și priceput, cobora pe fundul acesteia și, după ce prindea de ancoră un coș sau un năvod, noi ne băgam în apă ca să le dezlegăm. Și era vai de noi dacă apăream cu treaba nefăcută - ne pândeau fie funia, fie joarda. Ne bătea până ce ne snopea. Nu au fost mulți cei care au rezistat până la sfârșitul uceniei aceleia. Dar, uite-așa, eu am devenit un cunoscut pescuitor de perle, cel mai bun din acel ținut. Și câștigam bani buni, să știți.

Când Baltazar a îmbătrânit, n-a mai vrut să fie pescuitor de perle. Piciorul stâng îi rămăsese ciuntit de dinții unui rechin, iar pielea de pe trup îi era toată o cicatrice: stigmatul unui lanț de ancoră. Avea o dugheană sărăcăcioasă la Buenos Aires, unde făcea negoț cu perle, corali, scoici și cu alte comori marine. Numai că viața asta, departe de ape, îl plictisea. Așa că, adesea era bucuros să-și părăsească dugheana și să plece, ca însoțitor, pe câte o corabie care ieșea în larg, la pescuit. Nu exista negustor de perle care să nu-l respecte. El cunoștea mai bine decât oricare altul golful La Plata, țărmurile acestuia și locurile în care se aflau scoicile cu perle. Locuitorii îi acordau toată cinstea, căci știa să se poarte în asemenea mod încât să se facă plăcut de toată lumea - de la stăpâni, la pescuitorii de perle.

Bătrânul indian le împărtășea tinerilor pescuitori de perle toate tainele meseriei: cum să-și regleze respirația, cum să se apere de atacurile rechinelor și, atunci când era într-o bună dispoziție, chiar cum să dosească perlele rare de ochii stăpânului. Proprietarii goetelor care se ocupau cu pescuitul perlelor îl cunoșteau și îl apreciau pentru că știa să prețuiască, la prima privire, valoarea perlelor și să le aleagă la iuțeală, pentru patron, pe cele mai

scumpe. De aceea, erau mulțumiți să-l ia cu ei, ca să le fie de ajutor, dar și sfătuitor la pescuitul perlelor.

Baltazar ședea pe un butoiaș și trăgea domol dintr-o țigară groasă de foi. Felinarul, agățat de catarg, îi lumina fața prelungă, obrajii teșiti, nasul drept. Ochii erau încă mari și frumoși: chip de araucan¹; pleoapele coborau alene și se ridicau încetișor: moțâia; dar, în vreme ce ochii lui picoteau, auzul îi era tot timpul treaz și nu-i scăpa nici cel mai ușor zgomot ce anunța vreo primejdie, chiar și atunci când cădea într-un somn adânc. Acum, însă, nu auzea decât gemetele și mormăiala oamenilor care dormeau pe punte. Dinspre țarm răzbea, până la el, duhoarea scoicilor lăsate acolo să putrezească, pentru că numai în acest fel se puteau scoate mai lesne perlele: se desfac anevoie când molusca este încă vie. Un om neobișnuit cu un asemenea miros grețos ar fi fost cuprins de o senzație de silă. Baltazar, însă, îl adulmeca cu nesaț, căci pentru acest singuratic căutător de perle însemna bucuria vieții lui libere de pescuitor și senzaționalele pericole ale mărilor.

După ce erau scoase perlele, scoicile cele mai mari erau aduse pe vas. Zurita, ca bun gospodar, vindea scoicile la fabrică, din ele făcându-se nasturi și butoni de manșetă.

Baltazar dormea adânc: țigara îi alunecase dintre degetele desfăcute, iar capul i se sprijinea pe piept... Brusc, un sunet straniu, ce răzbătea din depărtare, din largul oceanului, îl făcu să tresară și se trezi. Sunetul se auzi din nou, de data asta mai aproape. Baltazar deschise ochii. I se păru că cineva suflă dintr-un corn; apoi, o voce voioasă, un glas de om tânăr strigă: „A!...” și, imediat, cu o octavă mai sus: „A-a!...”

Primul sunet, armonios, ca ieșit dintr-o goarnă, nu semăna deloc cu șuieratul strident al sirenei unui vapor, iar exclamația plină de voioșie nu aducea nici pe departe cu strigătul de ajutor al unui om aflat în pericol să se înece. Era ceva cu totul nou, nemaiauzit. Baltazar se ridică. I se păru că, brusc, se făcuse răcoare. Se apropie de bord și scrută întinderea oceanului. Nu se zărea nimic, nici vorbă de om. Liniște desăvârșită. Baltazar îl împinse cu piciorul pe un indian care dormea pe punte și, când acesta se ridică în capul oaselor, îi spuse în șoaptă:

– Strigă cineva... Cred că e *el*.

– Nu aud nimic, îi răspunse, tot atât de șoptit, un indian huron², care sta în genunchi și trăgea cu urechea.

Deodată, tăcerea fu din nou sfâșiată de sunetul cornului, urmat de strigătul:

– A-a!...

¹ **Araucani** – *Amerindieni*, populații băștinașe din sudul regiunilor centrale ale statului Chile și din vestul Argentinei. Celebri prin rezistența opusă europenilor în perioada colonizării. (n. trad.)

² **Huroni** – trib amerindian care locuia în vecinătatea lacurilor Huron și Ontario, în nordul S.U.A. și în sudul Canadei. (n. trad.)